

Ο Παλμός των Μηλιωτών

Ε.Η.Μ.
Μέγαρο Παρασκευοπούλου 4
454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΙΖ', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 199, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2000
Ταχ. Δ/ση: 455 00 Μηλιωτάδες Ιωαννίνων, Τηλ. & FAX: (0656) 31119

Στα πλαίσια του Α' Πανεπειρωτικού Συνεδρίου Θήρας

Γλέντι στη Δόλιανη

Οι εκδηλώσεις του Α' Πανεπειρωτικού Συνεδρίου Θήρας, που πραγματοποιήθηκε στις 25, 26 Αυγούστου στην Ελάτη Ζαγορίου, με θέμα: «Κυνήγι και οικολογική διαχείριση περιβάλλοντος», έκλεισαν στις 27 Αυγούστου στο χωριό Δόλιανη με παραδοσιακό ζαγορίσιο γλέντι.

Από την Ε' Κυνηγετική Ομοσπονδία Ηπείρου προτιμήθηκε η Δόλιανη, ως ο τελευταίος σταθμός μιας πορείας μέσα στα δάση και τα βουνά του Ζαγορίου, όπως είχαν προγραμματίσει οι διοργανωτές για την τελευταία μέρα του συνεδρίου.

Το τραπέζι στήθηκε στην κεντρική πλατεία του χωριού, κάτω από το αιωνόβιο πλατάνι. Το ξεκίνημα του γλεντιού έγινε από το πολυπληθές χορευτικό συγκρότημα Δόλιανης με τους 16 χορευτές του. Χόρεψαν παραδοσιακά ζαγορίσια τραγούδια. Αξιοσημείωτη ήταν η παρουσίαση του «γανωτή», ιδιότυπου παραδοσιακού χορού. Στη συνέχεια το γλέντι συνεχίστηκε από τους παρευρισκόμενους.

Οι παρευρισκόμενοι ήταν 230 περίπου άτομα από τη Δόλιανη και τα γύρω χωριά, εκτός βέβαια τους συμμετέχοντες στο συνέδριο.

Η εξυπηρέτηση ήταν άριστη. Η Κατερίνα Στεργιάδη και ο Βασίλης Νόλας, υπεύθυνοι του καταστήματος, αλλά και όλοι οι κάτοικοι του χωριού, συνετέλεσαν ώστε το φαγητό, τα ποτά και γενικά η εκδήλωση να είναι τέλεια.

Παρευρέθηκαν: Ο Γάλλος ευρωβουλευτής κ. Ζαν Λουί Μπερνιέ, ο Πρόεδρος της Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Λίγηρα Γαλλίας κ. Ρεϊμόν Ντιγιό, ο Πρόεδρος της Κυνηγετικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας κ. Νικόλαος Παπαδόδημος, ο Πρόεδρος της Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Ηπείρου κ. Γκούβας, ο Πρόεδρος του Κυνηγετικού Συλλόγου Ζαγορίου κ. Γ. Γκρουΐδης, ο Καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ν. Παπαγεωργίου, ο Διδάκτορας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Αθ. Σφουγγάρης, ο Δ/ντής του Ομίλου θυγατρικών εταιρειών Εμπορικής Τράπεζας κ. Αθ. Σταματιάδης, ο εκπρόσωπος του «Αρκτούρου» κ. Ι. Μαχαίρας και ο Πρόεδρος της ETANAM κ. Αρβανίτης.

Από το Δήμο Ανατολικού Ζαγορίου παρευρέθηκαν: Ο Αντιδήμαρχος κ. Γ. Κυρίτης, ο Πρόεδρος του Δημ. Συμβουλίου κ. Κ. Δαλαγγέλης και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Χρ. Ζώμπρας και Ηλίας Κίτσιος.

Το 1^ο Πανελλήνιο Αντάμωμα Βαθμοφόρων Προσκόπων στο Φλαμπουράρι

Από 1 έως 3 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στο Κατασκηνωτικό Κέντρο Φλαμπουραρίου το 1^ο Πανελλήνιο Αντάμωμα των Βαθμοφόρων του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων. Διοργανωτές ήταν η Γενική Εφορεία και η Περιφερειακή Εφορεία Ιωαννίνων.

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Δημοσιεύουμε επιγραμματικά τις κυριότερες από τις αποφάσεις του Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου, το μήνα που πέρασε:

1) Συζήτησε σχετικά με τα προβλήματα του επαρχιακού δικτύου της περιοχής του Δήμου.

2) Αποφάσισε τον προγραμματισμό πρόσληψης για το έτος 2001 χειριστή, οδηγού και υπομηχανικού ως μόνιμο προσωπικό. Για τον προγραμματισμό πρόσληψης ως προσωπικό με σύμβαση ορισμένου χρόνου χειριστή και οδηγού. Επίσης για τον προγραμματισμό προσωπικού με σύμβαση έργου τεχνίτη, υδραυλικού και δύο εργατών. Μειοψήφησαν για την πρόσληψη οδηγού και υπομηχανικού Αντ. Φωτιάδης, Β. Σπύρου, Ευθ. Κίτσιος, Ηλ. Κίτσιος, Ι. Ρούσκας, Ελ. Γιώτης.

3) Αποφάσισε τη ρύθμιση των οφειλών τελών, δικαιωμάτων και μισθώσεων για το διάστημα από 1^η Μαρτίου έως 30 Αυγούστου 2000, επειδή δεν λειτουργούσε η Ταμιακή Υπηρεσία του Δήμου.

4) Τροποποίησε τη συστατική πράξη της Κοινοτικής Επιχείρησης Τουριστικής και Πολιτιστικής

Ανάπτυξης Ελατοχωρίου, την οποία μετονόμασε σε Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής και Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δ.Δ. Ελατοχωρίου Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου. Παρών δήλωσε ο Ι. Κίτσιος. Επιχορήγησε επίσης την επιχείρηση με το ποσό των 6.000.000 δρχ.

5) Τροποποίησε το Πρόγραμμα Έργων και τον Προϋπολογισμό του Δήμου. Μειοψήφησε ο Ι. Ρούσκας επειδή δεν μεταφέρθηκε το υπόλοιπο από το έργο της βρύσης Καρυών στην επισκευή του πρώην κοινοτικού καταστήματος του χωριού.

6) Αποδέχτηκε την παραίτηση μίσθωσης του καφεπαντοπωλείου Δημ. Γαλάνη στη Λιάπη.

7) Παραχώρησε τη μίσθωση του δάσους Γρεβενιτίου και την έκτακτη κάρπωση του καμένου δάσους Φλαμπουραρίου στους Δασικούς Συνεταιρισμούς των χωριών.

8) Δεν ενέκρινε τον 1^ο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα του έργου ολοκλήρωσης της πλατείας Ανθρακίτη λόγω κακής κατασκευής. Μειοψήφησαν Κ. Δαλαγγέλης, Γ. Κυρίτης οι οποίοι συμφώνησαν με την εισήγηση του Δημάρχου για την έγκριση του πίνακα.

9) Ενίσχυσε οικονομικά από 150.000 δρχ. τον καθένα τους τρεις Συλλόγους: Δεματίου «Ο Άγιος Νικόλαος», Δεματίου «Η Πρόοδος» και Μηλιωτάδων, για τη συνδιοργάνωση του 2^{ου} Πανδεματιώτικου Ανταμώματος.

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μηλιωτάδων Ζαγορίου και ο Εξωραϊστικός - Εκπολιτιστικός Σύλλογος Δεματίου «Ο Άγιος Νικόλαος» επιχορηγήθηκαν με το χρηματικό ποσό των 800.000 δρχ. ο καθένας, από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, για πολιτιστικές δραστηριότητες.

Η ΣΤΕΓΑΣΗ ΤΟΥ ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟΥ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ

Το Κτηνιατρείο Μηλιωτάδων θα στεγάζεται πλέον στην οικία των Αδερφών Λάμπρη, μετά τη λήξη της σύμβασης με την οικία του Γ. Κιτσάκη και την απόφασή του για τη μη ανανέωση της σύμβασης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΒΑΦΤΙΣΕΙΣ

1. ΔΕΜΑΤΙ: Στις 24 Σεπτεμβρίου στον Ι. Ναό Αγίας Μαρίας η Ευαγγελία Μπάαντερ - Παπατόλη και ο Κρίστιαν Μπάαντερ βάφτισαν το αγοράκι τους. Ο ανάδοχος Βασίλειος Μιλτ. Οικονόμου του έδωσε το όνομα Ανδρέας.
2. ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Στις 24 Σεπτεμβρίου η Άννα και ο Παναγιώτης Τσιόδουλος βάφτισαν το αγοράκι τους. Η ανάδοχος του έδωσε το όνομα Ιωάννης. Να τους ζήσουν!

ΓΑΜΟΙ

1. ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Στις 2 Σεπτεμβρίου έγινε ο γάμος της Γλυκερίας Γ. Μπαζαλέκου με το Νικόλαο Εξαρχου από τη Φούρκα.
2. ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Στις 16 Σεπτεμβρίου έγινε ο γάμος του Κων/νου Αλ. Σακκά με τη Σταυρούλα Κρομμύδα από τα Γιάννινα.
3. ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ: Στις 23 Σεπτεμβρίου έγινε ο γάμος του Νικολάου Γ. Κιτσάκη με τη Χαρίκλεια Γιαννούλη από το Μέτσοβο.
4. ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Στις 24 Σεπτεμβρίου έγινε ο γάμος του Παναγιώτη Ι. Τσιόδουλου με την Άννα Σελίμι από την Αλβανία. Να ζήσουν ευτυχισμένοι!

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΑΘΗΝΑ: Στις 11 Σεπτεμβρίου έφυγε από τη ζωή ο Ιωάννης Χρ. Μπλέτσος σε ηλικία 89 ετών. Θερμά συλλυπητήρια!

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

1. ΔΕΜΑΤΙ: Στις 3 Σεπτεμβρίου τελέστηκε μνημόσυνο για την ανακομιδή των οστών του Δημητρίου Αγγέλη.
2. ΔΕΜΑΤΙ: Στις 3 Σεπτεμβρίου τελέστηκε μνημόσυνο στη μνήμη της Λαμπρινής Ι. Μπλέτσου.
3. ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ: Στις 10 Σεπτεμβρίου τελέστηκε μνημόσυνο για την

ανακομιδή των οστών του Χρήστου Ευαγ. Αγγέλη.
4. ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ: Στις 24 Σεπτεμβρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Βασιλείου Κ. Οικονόμου.
5. ΔΕΜΑΤΙ: Στις 24 Σεπτεμβρίου τελέστηκε μνημόσυνο για την ανακομιδή των οστών του Βασιλείου Ι. Κίτσιου. Αιώνια τους η μνήμη!

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΕΛΕΣΗΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ

Την Κυριακή 15 Οκτωβρίου θα τελεστεί στο Δεμάτι ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Κων/νου Β. Κούλα.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΛΑΜΠΡΙΝΗΣ Ι. ΜΠΛΕΤΣΟΥ

Στη μνήμη της Λαμπρινής Ι. Μπλέτσου ο γιος της Γεώργιος Μπλέτσος προσέφερε το χρηματικό ποσό των 500.000 δρχ. για τις αγιογραφίες του Ι. Ναού Αγίου Νικολάου Δεματίου.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΧΡΗΣΤΟΥ ΕΥΑΓ. ΑΓΓΕΛΗ

Στη μνήμη του Χρήστου Ευαγ. Αγγέλη προσέφεραν στον Ι. Ναό Γεννήσεως Θεοτόκου Μηλιωτῶν: 1) Η συζυγός του Μαρία και τα παιδιά του χρηματικό ποσό και 2) Ο Κων/νος Αλ. Τσικουράς 20.000 δρχ.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Στη μνήμη του Βασιλείου Κ. Οικονόμου η Δήμητρα Παππα - Οικονόμου προσέφερε το χρηματικό ποσό των 10.000 δρχ. στον Ι. Ναό Γεννήσεως Θεοτόκου Μηλιωτῶν.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΙΩΑΝΝΗ ΜΑΝΙΩΤΗ

Στη μνήμη του Ιωάννη Μανιώτη ο Γεώργιος Αρ. Τσικουράς προσέφερε τα παρακάτω ποσά: 1) Στον Ι. Ναό Γεννήσεως Θεοτόκου Μηλιωτῶν 10.000 δρχ., 2) Στον Ι. Ναό Αγίου Αθανασίου Μηλιωτῶν

10.000 δρχ. και 3) Στον Ι. Ναό Αγίου Νικολάου Δεματίου 10.000 δρχ.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟΝ Ι. ΝΑΟ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ

Ανώνυμος 1.000 δολάρια.

ΝΕΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Κατά τις φετινές πανελλαδικές εξετάσεις εισήχθησαν στα ΑΕΙ - ΤΕΙ οι παρακάτω χωριανοί μας: 1) Κυριακή Β. Μπλέτσου Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης Ρόδου και 2) Ευανθία Ν. Μπαζαλέκου Ανθοκομίας - Αρχιτεκτονική Τοπίου Αρτας. Θερμά συγχαρητήρια!

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

Ηλίας Τσικουράς 3.500 Ιωάννης Β. Μπαρμπαλιός 8.500 Κων/νος Γιώτης 1.000

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο εφημέριος της ενορίας Αγίου Νικολάου Δεματίου Πέτρος Παπαχρήστος ευχαριστεί θερμότατα: 1) Τον Χρήστο Δ. Θεοδώρου για τη δωρεά σεβαστού χρηματικού ποσού για την αγιογράφηση του Ι. Ναού Αγίου Νικολάου Δεματίου. 2) Τον Ηλία Β. Κίτσιο και τις αδερφές του Βασιλική και Σοφία για τη δωρεά χρηματικού ποσού για την αγιογράφηση του Ι. Ναού Αγίου Νικολάου στη μνήμη του πατέρα τους Βασιλείου Κίτσιου. 3) Τον Γεώργιο Αρ. Τσικουρά για τη δωρεά χρηματικού ποσού στον Ι. Ναό Αγίου Νικολάου στη μνήμη του Ιωάννη Μανιώτη. 4) Την Χαρίκλεια Ν. Καραγιάννη για τη δωρεά χρηματικού ποσού στον Ι. Ναό Αγίου Νικολάου. Εύχεται υγεία, ευτυχία, μακροχρόνιωση και πάσαν παρά Θεού χάριν.

Αυτοί που φεύγουν

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡ. ΜΠΛΕΤΣΟΣ

Έφυγε από τη ζωή σε μεγάλη ηλικία στην Αθήνα ο χωριανός μας Ιωάννης Χρ. Μπλέτσος.

Γεννήθηκε στο Δεμάτι το 1911, όπου μεγάλωσε κάτω από τις δύσκολες συνθήκες της εποχής.

Ασχολήθηκε, όπως όλοι οι κάτοικοι, με τη γεωργοκτηνοτροφία.

Παντρεύτηκε τη Μαρία Σταπαρούνα, με την οποία απόκτησε δυο κορίτσια: τη Γεωργία και τη Σοφία. Είχε όμως την ατυχία να χάσει την πρώτη του γυναίκα σε μικρή ηλικία και παντρεύτηκε για δεύτερη φορά τη Λαμπρινή Τσικουρά, με την οποία απέκτησε άλλα τέσσερα παιδιά: τη Βασιλική, το Γεώργιο, το Βασίλειο και τη Γιαννούλα.

Χρημάτισε εκκλησιαστικός επιτρόπος του χωριού για πολλά χρόνια και διακρίνονταν για τον άψογο τρόπο που εκπλήρωνε τις υποχρεώσεις του. Διετέλεσε επίσης για πολλά χρόνια υδρονομέας του χωριού.

Τα τελευταία χρόνια ζούσε στην Αθήνα κοντά στο γιο του Βασίλειο. Πριν από μερικά χρόνια έχασε τη σύζυγό του Λαμπρινή.

Ας είναι ελαφρό το χώμα που τον σκεπάζει!

Αιώνια του η μνήμη!

ΤΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΜΑΣ

Στις 8 Σεπτεμβρίου, εορτή της Γέννησης της Θεοτόκου, στους **Μηλιωτῶδες** ο Πολιτιστικός Σύλλογος και η Εκκλησιαστική Επιτροπή διοργάνωσαν το ημερήσιο εξοχικό πανηγύρι στο χώρο της εκκλησίας. Το βράδυ ο Πολιτιστικός Σύλλογος διοργάνωσε το πανηγύρι στην αυλή του Γυμνασίου. Στις 8 και 9 Σεπτεμβρίου ο Ιωάννης Β. Αγγέλης διοργάνωσε πανηγύρι στην ψησταριά του.

Στις 7 Σεπτεμβρίου στην **Ι. Μονή Βουτσάς** τελέστηκε Μέγας Εσπερινός και ακολούθησε πανηγύρι. Στις 8 Σεπτεμβρίου τελέστηκε Θεία Λειτουργία και ακολούθησε παραδοσιακό γλέντι.

Στις 7 Σεπτεμβρίου στην **Ι. Μονή Μακρίνου** τελέστηκε Μέγας Εσπερινός και πανηγύρι. Στις 8 Σεπτεμβρίου τελέστηκε Θεία Λειτουργία και γλέντι.

Στις 8 και 9 Σεπτεμβρίου στον **Καστανώνα** διοργανώθηκε από τον Πολιτιστικό Σύλλογο και το Τοπικό Συμβούλιο το πανηγύρι στην πλατεία του χωριού.

«Ο ΠΑΛΜΟΣ ΤΩΝ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ»

Μηνιαία έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Μηλιωτῶν Ζαγορίου Υπεύθυνος έκδοσης ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

1. Βασίλειος Παπαευθυμίου
2. Βασίλειος Δ. Παπαζώης
3. Γιαννούλα Αρ. Οικονόμου
4. Χρήστος Ι. Οικονόμου
5. Αλέξανδρος Κ. Σακκάς

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Βωτερικόν: 1.500 δρχ.
Εξωτερικόν: 25 δολάρια
35 μάρκα

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις της εφημερίδας ή του Συλλόγου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Βασίλειος Κ. Σπύρου
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

1. Αριστοτέλης Οικονόμου
2. Γιαννούλα Αρ. Οικονόμου
3. Βασίλειος Παπαευθυμίου

Ιτέα

Χιλιόμετρα από Γιάννινα 36, Υψόμετρο 920 μ., Έκταση 14.600 στρ., Πληθυσμός 216 κάτοικοι.

Η Ιτέα αποτελείται από δύο συνοικισμούς, την Ιτέα (115 κ.) και το Λιάπη (101 κ.).

Είναι μικρά και όμορφα χωριουδάκια, προσηλιακά με ευρύ ορίζοντα, χωμένα μέσα στο πράσινο όπως όλα τα Ζαγοροχώρια.

Γεωργοκτηνοτρόφοι οι περισσότεροι κάτοικοι του χωριού. Πολλοί μένουν και εργάζονται στα Γιάννινα ως δημόσιοι υπάλληλοι, τεχνίτες, καταστηματάρχες. Γύρω στα 140 άτομα είναι μετανάστες στη Γερμανία, Αυστραλία και Αμερική.

Στο κέντρο του χωριού είναι το σχολείο, το κοινοτικό γραφείο και το γραφείο του εκπαλιτιστικού συλλόγου ένα πολύ συμπαθητικό μαγαζάκι, το καφενείο του χωριού. Εκεί και η κεντρική εκκλησία Κοίμηση της Θεοτόκου.

Την ιστορία της Ιτέας είχε την ευγενή καλοσύνη να μου την πει ο κ. Γιάννης Έξαρχος, όταν επισκέφτηκα το χωριό τους.

Επί τουρκοκρατίας ονομαζόταν Ντουχάνιστα. Ιτέα ονομάστηκε το 1954. Το 1431 η Ντουχάνιστα πήρε το μέρος του Μαλακασίου, όπως και τα άλλα χωριά του Ανατολικού Ζαγορίου και δεν εντάχτηκε στο Βοϊνίκο.

Μέχρι το 1931 ήταν τσιφλίκι. Πολύ παλιά ήταν τσιφλίκι ενός Τούρκου μπέη ο οποίος το πούλησε στον Εβραίο τραπεζίτη Εσδρά Κοφινά, κι αυτός με τη σειρά του στον Βλαχελίδη.

Το 1931 η Κρατική Υπηρεσία Εποικισμού δέσμευσε όλα τα μικρά τσιφλίκια για αποκατάσταση των ακτημόνων καλλιεργητών. Έτσι δημιουργήθηκε ο Σ.Α.Α.Κ. (Συνεταιρισμός Αποκατάστασης Ακτιμόνων Καλλιεργητών).

Όλοι οι καλλιεργητές έκαναν δηλώσεις και το 1939 η τοπογραφική υπηρεσία άρχισε την αποτύπωση της έκτασης. Μεσολάβησε όμως ο πόλεμος. Έτσι, το 1958 έγινε η τελική αποτύπωση και το 1960 η διανομή των χωραφιών στους κατοίκους με αναγνωρισμένους τίτλους.

Στο πανηγύρι το δεκαπενταύγουστο, μου έλεγε ο κ. Έξαρχος, έχουν ένα παμπάλαιο έθιμο. Σφάζουν μια αγελάδα και τη μισή τη διαθέτουν για να κάνουν το τραπέζι σε όλους τους πανηγυριώτες και την άλλη μισή την τεμαχίζουν σε μικρά κομμάτια του ενός κιλού και τη μοιράζουν σ' όλους τους χωριανούς, οι οποίοι δίνουν στην εκκλησιαστική επιτροπή όσα χρήματα θέλουν, κατά προαίρεση.

Το έθιμο της «θυσίας» της αγελάδας σύμφωνα με την παράδοση έχει μια παλιά ιστορία. Τα πολύ παλιά χρόνια η περιοχή είχε επτά μοναστήρια. Σ' ένα απ' αυτά, της Παναγίας, της σημερινής δηλαδή εκκλησίας, την παραμονή της γιορτής ερχόταν ένα ελάφι στο προαύλιο του μοναστηριού. Το 'πναναν και το θυσίαζαν στο πανηγύρι της Παναγίας. Μια χρονιά όμως το ελάφι δεν ήρθε αποβραδύς, αλλά το πρωί την ώρα που χτύπαγε η καμπάνα για την εκκλησία. Το πιάσανε και το σφάζανε. Από τότε όμως δεν ξανάρθε ελάφι στην Παναγία κι οι κάτοικοι του χωριού θυσίαζαν αντί ελαφιού μίαν αγελάδα. Το έθιμο αυτό διακόπηκε εξ αιτίας του πολέμου το 1940. Οι κάτοικοι της σημερινής Ιτέας, προς τιμήν τους, επανέφεραν το ωραίο αυτό έθιμο ύστερα από 40 χρόνια, το 1980.

Όμως το έθιμο αυτό είχε και άλλες προεκτάσεις στην τοπική ιστορία που αξίζει να αναφέρουμε γιατί σχετίζονται με την ονομασία «Λιάπη» του άλλου συνοικισμού.

Το πανηγύρι αυτό φαίνεται πως ήταν ονομαστό. Κάποιοι δεκαπενταύγουστο σε χρονολογία άγνωστη, πήγε στο πανηγύρι τουρκόκο απόσπασμα Λιάπηδων (Χουσιάδες). Αφού έφαγαν και ήπιαν μπήκαν στο χορό και πείραξαν τις γυναίκες.

Οι άντρες όμως της Ντουχάνιστας δεν ανέχτηκαν κάτι τέτοιο και σκότωσαν έναν Λιάπη, ενώ οι άλλοι το 'βαλαν στα πόδια «σ' ν' αρέντα» όπως λένε οι νιάπιοι. Από τότε η Ντουχάνιστα ονομάστηκε Λιάπη. Μ' αυτό το όνομα το αναφέρει και ο Λαμπρίδης.

Μετά το περιστατικό αυτό του φόνου του Λιάπη ή των Λιάπηδων οι κάτοικοι του χωριού αυτού εγκατέλειψαν ολωσδιόλου το χωριό τους. Έφυγαν και πήγαν στον Ορχομενό Βοιωτίας.

Κι αφού έμεινε έρημο το χωριό για μερικά χρόνια έφεραν άλλους να το κατοικήσουν απ' τα χωριά του Ασπρόπταμου, της Φιλιπτιάδας και της Κόνιτσας. Τότε ήρθαν και λίγες οικογένειες Σαρακατσανών. Ύστερα από πολλά χρόνια κι αφού πέρασε ο φόβος της εκδίκησης γύρισαν στον τόπο τους από τον Ορχομενό γύρω στις δέκα οικογένειες.

Αυτά όλα έφτασαν από στόμα σε στόμα στους σημερινούς κατοίκους της Ιτέας, που σε κατακτούν με την καλοσύνη τους και την απλοϊκότητά τους. Με μεγάλη μου ευχαρίστηση άκουσα αυτή την ωραία αφήγηση και τη μεταφέρω στις σελίδες τούτου του βιβλίου. Ίσως βιβλιογραφικά να μην τεκμηριώνονται, όμως αν όλα αποδεικνύονταν με ιστορικά στοιχεία σε τι θα χραισέμε η παράδοση; (Από το βιβλίο ΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ Ιστορική Αναδρομή - Τουριστική Περιήγηση του Ευριπίδη Π. Μακρή, 1996)

Καβαλλάρι

Χιλιόμετρα από Γιάννινα 39, Υψόμετρο 640 μ., Έκταση 21.000 στρ., Πληθυσμός 95 κάτοικοι.

Το Καβαλλάρι είναι πολύ παλιό χωριό, χωρίς οι ιστορικοί να προσδιορίζουν το χρόνο ίδρυσής του. Φαίνεται όμως ότι ήταν ήδη κατοικημένο με την κατάκτηση των Ιωαννίνων από τους Τούρκους το 1431.

Ο Λαμπρίδης το χαρακτηρίζει «διά την αμάθειαν των κατοίκων» και για τον «εύφορον και εκτεταμένον τόπον».

Στα 1870 είχε 36 σπία και 310 κατοίκους και στις αρχές του αιώνα μας 200 κάτοικους.

Στα μέσα του περασμένου αιώνα όλο το χωριό κινδύνεψε ν' απαλλοτριωθεί, να βγει στο «μίζατι», απ' τα πολλά του χρέη. Τους βοήθησε όμως ο Δημ. Μέγγλας από τον Καστανώνα, ο οποίος τους πίστωσε μεγάλα χρηματικά ποσά και τους ξεχρέωσε. Πολλούς τους πήρε στη Βλαχιά που ήταν ταξιδεμένος. Μεγάλο χρέος του χωριού πλήρωσε επίσης ο συγχωριανός τους Γούσιος. Με το ίδιο όνομα Ν. Γούσιος φέρεται και ο ανιστορήσας τον άμβωνα της Αγίας Τριάδας το 1862. Δεν ξέρω αν πρόκειται για το ίδιο πρόσωπο.

Οι κάτοικοι του Καβαλλαρίου ήταν φτωχοί αγρότες, γεωργοί και κτηνοτρόφοι και μέχρι τα τέλη του περασμένου αιώνα δεν είχαν ούτε σχολείο.

Το Καβαλλάρι σήμερα συγκριτικά με άλλα χωριά κρατεί κόσμο. Και μάλιστα ανθρώπους που δουλεύουν στο χωράφι και στα ζώα. Κι αν ρίξουμε μια ματιά στον αριθμό των κατοίκων θα δούμε ότι μέχρι το 1961 είχε 165 άτομα. Αλλά και σήμερα έχει αρκετούς κατοίκους που μένουν μόνιμα στο χωριό. Σε ξαφνιάζει με τα ωραία καινούρια σπία του. Το είχαν κάψει οι Γερμανοί το 1943. Το ξανάφκιασαν όμως οι Καβαλλαρίτες το χωριό τους. Έχουν ένα πολύ ωραίο μεσοχώρι με την παλιά βρύση. Αξιόλογη είναι η κεντρική τους εκκλησία της Αγίας Τριάδας, ψηλά σε περίοπτη θέση, εν είδη κάστρου, που χτίστηκε το 1743 και είναι διατηρητέα.

Το Καβαλλάρι έχει σήμερα κάποια γεωργική παραγωγή και ποτιστικά χωράφια. Βοηθάει και το ποτάμι, ο Ζαγορίτικος, που περνάει από κει. Οι Καβαλλαρίτες έχουν καλαμπόκια και τριφύλλια, κήπους πλούσιους, πολλές καρυδιές και άλλα οπωροφόρα, αρκετά γιδοπρόβατα, αγελάδες, μελίσσια.

Η τουριστική κίνηση δεν είναι μεγάλη. Επιβάλλεται όμως η κατασκευή ξενώνα γιατί το χωριό αυτό έχει τις προϋποθέσεις μιας κάποιας τουριστικής κίνησης, ύστερα μάλιστα από την ασφαλτοστρωση που πρόσφατα έγινε.

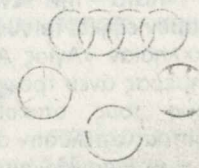
(Από το βιβλίο ΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ Ιστορική Αναδρομή - Τουριστική Περιήγηση, του Ευριπίδη Π. Μακρή, 1996)

ΕΝΩΜΕΝΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ
50 κλμ. Ιωαννίνων - Ηγουμενίσσης
Τ.Κ. 455 00, Καρδαμύσια Ιωαννίνων

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

50 κλμ. Ιωαννίνων - Ηγουμενίσσης
Τ.Κ. 455 00, Καρδαμύσια Ιωαννίνων
Κινητό 093 872590
Οικ. (0651) 23495

Παπαστεφανής
Κωνσταντίνος

Έκθεση καταστροφών επί Γερμανικής Κατοχής ΤΡΙΣΤΕΝΟΝ

Επί της Ιταλικής Κατοχής υπέστη, ως και η υπολοίπος ύπαιθρος, τας γνωστάς πιέσεις και μερικές διαρπαγές, λόγω της παραμονής Τμήματος Στρατού εις το χωρίον, το οποίον Τμήμα διά την ασφάλειάν του, υποχρέωνε τους κατοίκους εις προσωπικήν εργασίαν και χορήγησιν διαφόρων υλικών (ξύλεας κλπ.). Εκατόν πενήντα εν συνόλω κάτοικοι του χωρίου, διαφόρου φύλου και ηλικίας συνελήφθησαν διαδοχικώς και υπέστησαν την ταλαιπωρίαν της φυλακίσεως.

Εις εξ αυτών, ο Παύλος Στυλίου, συλληφθείς το 1943 υπό των Ιταλών και καταδικασθείς εις Αργίνιον εις πενταετή εικτικήν, απέθανε λόγω των κακώσεων εις τας φυλάκας.

Οι Γερμανοί ενεφάρισαν εις το χωρίον διά πρώτην φοράν την 20ήν Δεκεμβρίου 1943 και επροχώρησαν μέχρι Γρεβενί όπου και αντιμετώπισαν Αντάρτας. Έκτοτε άρχεται η δυστυχία του χωρίου, το οποίον και κατεστράφη ολοσχερώς ως εξής:

α) Μετά την εμφάνισιν των Ανταρτών εις Γρεβενίτιον, οι Γερμανοί εισελθόντες εις Τρίστενον έκαυσαν 14 οικίας.

β) Επανήλθον την 4ην Φεβρουαρίου 1944, περισσότεροι τον αριθμόν και κατόπιν συμπλοκής με τους Αντάρτας, έκαυσαν άλλας 35 οικίας.

γ) Τέλος το θέρος του 1944 ανέλαβον γενικήν εκκαθάρισιν των Ανταρτών και κατά Ιούλιον ενεφανίσθη εις το χωρίον μεγάλη φάλαγξ, η οποία και παρέμεινεν οκτώ ημέρας και πρόεβη εις την πυρπόλησιν 29 οικιών.

Ο απολογισμός των καταστροφών είναι ο κάτωθι: Οικίαι: Από 150 υπάρχοντες κατεστράφησαν 138, αχυροκαλύβαι 62, σχολεία 1, εκκλησίαι 2, ξενών 1. Καταστροφή φυτειών πλήρης κατά το 1944.

Καθ' όλας τας γενομένας επιδρομάς η λεηλασία των οικιών υπήρξε πλήρης. Αφηρηπάγησαν δε τρόφιμα, αποθέματα δημητριακών, είδη ρουχισμού και έπιπλα.

Εφονεύθησαν υπό των Γερμανών πέντε κάτοικοι, τρεις άνδρες και δύο γυναίκες.

Οι ως άνω φονευθέντες ευρέθησαν υπό των Γερμανών εις το χωρίον, το οποίον είχε εκκενωθή εξ ολοκλήρου υπό των κατοίκων.

Το τοιούτο συνέβαινε τακτικώς, ήτοι μόλις επληροφορούντο οι κάτοικοι ότι έρχονται οι Γερμανοί, αμέσως εγκατέλειπτον το χωρίον, εις το οποίον επανήρχοντο με την αναχώρησιν των Γερμανών.

ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΝ

Κάτοικοι προ του πολέμου 830. Κάτοικοι σήμεραν 704, Οικίαι 293, Καλύβαι και αποθήκαι 143.

Επί Ιταλικής Κατοχής αι προξενηθείσαι ζημίαι δεν είναι άξiai λόγου, ως αι του Τρίστενου.

Το χωρίον τούτο υπέστη επί της Κατοχής υπό των Γερμανών τας εξής καταστρεπτικές επιδρομάς:

α) Την 22αν Οκτωβρίου 1943, οπότε οι Γερμανοί ανέλαβον την πρώτην εκκαθάρισιν του τομέως τούτου εκ των Ανταρτών. Κατά ταύτην επιρπολήθησαν 25 οικήματα του χωρίου.

β) Την 31ην Δεκεμβρίου, καθ' ην έκαυσαν και τας υπολειφθείσας οικίας.

Κατά την επιδρομήν ταύτην εφονεύθησαν οι κάτωθι: 1) Ιωάννης Σαχίνης μετά της συζύγου του, καέντες ζωντανοί, καθ' όσον δεν ηδυνήθησαν να απομακρυνθώσι του χωρίου, ως είχαν πράξει τούτο όλοι οι άλλοι. 2) Γεώργιος Σκαρπίδης και 3) Ηλέκτρα Δερμάνη; φονευθέντες διά πυροβολισμών τους οποίους έρριπτον οι Γερμανοί προς εκφοβισμόν.

Κατά την ενταύθα πρώτην παραμονήν των συνέλαβον εξήκοντα γυναικόπαιδα, τα οποία και ενέκλεισαν εις την εκκλησίαν «Άγιος Αθανάσιος» και τα εκράτησαν εκεί επί τρεις ημέρας άνευ τροφής και ύδατος. Αφού εκράτησαν 11 ως ομήρους τους οποίους μετέφεραν εις Ιωάννινα, τους υπολοίπους απέλυσαν σχεδόν ημιθανείς.

γ) Επανελθόντες την 7ην Ιουλίου 1944, ήρχισαν τας επιχειρήσεις του μέρους εκείνου κατά των Ανταρτών. Κατά την περίοδον ταύτην εφονεύθησαν οι κάτωθι: 1) Γεώργιος Φίνος, 28 ετών, 2) Χρήστος Βλάχος 70 ετών, 3) Γεώργιος Καβάκης, 780 ετών, 4) Δημήτριος Βάδενας, 33 ζετών, 5) Χριστόδουλος Θεοδωρίκας, 45 ετών.

Οι ανωτέρω εφονεύθησαν υπό των αποσπασμάτων εις τα δάση, όπου και εκρύπτοντο, διότι εκάστοτε προ της αφίξεως Τμημάτων, οι κάτοικοι εγκατέλειπον το χωρίον των και μετέβαινον εις τα δάση, τινές όμως ωθούμενοι από το περιουσιακόν των συμφέρον, εκρύπτοντο εγγύς του χωρίου. Αποσπάσματα, τα οποία εν τω μεταξύ περιέτρεχον την περιοχήν ταύτην, διά συνεχών πυροβολισμών εναντίον κρυφώνων και λοιπών σημείων, προεκάλεσαν τον θάνατον των ανωτέρω.

δ) Η τελευταία επιδρομή των εγένετο την 24ην Αυγούστου 1944, καθ' ην και εξετελέσθησαν οι κάτωθι επτά ομαδικώς: 1) Ιωάννης Τζουβάρας, 2) Χρυσάνθη Τζουβάρα, 3) Έν μωρόν αβάπτιστον ανωτέρω Χρ. Τζουβάρα, 4) Δημήτριος Νικολέτας, 5) Αγγελική Ρέβεννα, 6) Βασιλική Τισανάκη, 7) Ελένη Κουλούρη.

Η εκτέλεσις τούτων εγένετο επειδή μεταξύ Τρίστενου και Γρεβενιτίου είχε φονευθή Γερμανός αξιωματικός, εις τον οποίον φόνον πρέπει να αποδοθή και η επιδειχθείσα αγριότης και μήνις κατά του χωρίου τούτου.

Ο τελικός απολογισμός του χωρίου είναι: Οικίαι καταστραφέντες 293, Καλύβαι και Αποθήκαι 143, Σχολεία 1, Εκκλησίαι 1 ημικατεστραμμένη.

Καταστροφή πλήρης των φυτειών αμπέλων και κήπων. Διαρπαγή της περιουσίας των και καταστροφή αυτής διά της πυρκαϊάς. Εν γένει τελεία ερήμωσις και ισοπέδωσις του χωρίου.

Ζώα διηρηπάγησαν μεγάλα (ίπποι, βόες, αγελάδες) 50. Γίδοπρόβατα 150. Τέλος εγένετο η ανωτέρω αναφερομένη εκτέλεσις 16 ατόμων.

(Βιβλιοθήκη Ηπειρωτικής Εταιρείας Αθηνών, Αθήνα 1987)

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Απευχές - Αποτροπές

Απευχή ή αποτροπή όπως λέγεται στη νεοελληνική, είναι είδος εξορκισμού που χρησιμοποιείται για την αποτροπή μιας κατάρας. Οι απευχές, συνήθως συνδέονται και από διάφορες μαγικές πράξεις π.χ. με το φτύσιμο, το σταύρωμα του προσώπου με το αριστερό χέρι, το χτύπημα του ξύλου, η μετακίνηση από τη θέση και συνοδεύεται με διάφορα λόγια, που αποτρέπουν το κακό, είτε σιωπηρά, με χαμηλή φωνή, είτε με κανονική φωνή, ανάλογη με την περίπτωση.

Όταν κάποιος πει κακό για τον εαυτό του, του λέμε «κουνήσου από τη θέση σου». Συνηθισμένες απευχές είναι και οι: «μακριά από δω» ή «Θεός φυλάξει», «μακριά από μας», «φτου να μην αμασκαθείς» κλπ.

Τα μνημόσυνα

Τα μνημόσυνα γίνονταν για να συγχωρηθούν οι αμαρτίες του μακαρίτη. Αυτά συνήθως γίνονται στις τρεις, στις εννιά και στις σαράντα μέρες από τη μέρα του

θανάτου, στο χρόνο, στα τρία χρόνια και στα πέντε μετά από το θάνατο.

Τις μέρες αυτές μοιράζουν μέσα στην εκκλησία ή στο προαύλιό της «το σχώριο», δηλαδή βρασμένο σιτάρι με καρυκεύματα και ψωμί. Κατά τη Θεία Λειτουργία μοιράζουν τα ψυχοκέρια, τα οποία ανάβουν την ώρα της επιμνημόσυνης δέησης. Το κερι που καίγεται στην κανίστρα με το σιτάρι και το ψωμί καθώς και εκείνο που θα κρατήσει ο παπάς στην επιμνημόσυνη δέηση, παλιότερα έπρεπε να είναι κατασκευασμένο από γνήσιο κερι μέλισσας.

Η εκταφή των νεκρών γίνεται μετά 3, 5 ή 7 χρόνια και είναι ανάλογη με την ηλικία του νεκρού. Τα κόκαλα καθαρίζονται με νερό και κρασί, τοποθετούνται σε ειδικό κιβώτιο το οποίο μεταφέρεται στην εκκλησία και αφού ψαλλούν τα τοποθετούν στο Οστεοφυλάκιο (κοιμητήριο), όπου παραμένουν για αρκετά χρόνια.

(Από το βιβλίο του Ι. Μάνθου ΤΟ ΔΕΜΑΤΙ Ιστορία - Λαογραφία, Β' μέρος, 1986)